

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 04.10.2023
FU-sak: 40/23		Arkivsaknr.:

Høringsuttalelse – strategi for vitenskapelig publisering etter 2024

Bakgrunn

Regjeringen har satt som mål at all offentlig publisert forskning skal være åpent tilgjengelig fra 2024.

I lys av dette har Forskningsinstituttene fellesarena (FFA) og Universitets- og høyskolerådet (UHR) nedsatt en arbeidsgruppe som fikk i oppgave å bistå institusjonene med å utarbeide en strategi for vitenskapelig publisering etter 2024. Samtidig med overgangen til åpen publisering vil KDs finansieringsmodell for UH-sektoren sannsynligvis omlegges slik at vitenskapelig publisering ikke lenger blir del av den resultatbaserte finanseringen. Arbeidsgruppen publiserte utkast til strategi før sommeren 2023, rapporten er tilgjengelig på det norske nettstedet for åpen vitenskap:

[Utkast til strategi for vitenskapelig publisering etter 2024 \(opscience.no\)](https://opscience.no)

Rapporten er lagt ut til høring i medlemsinstitusjonene, med svarfrist 1. oktober. Universitetsbiblioteket utformet utkast til høringsvar fra UiB og gjennomførte høringsrunde på fakultetene basert på utkastet. Fakultetene hadde svarfrist 28. september. UiBs høringsvar er ettersendt til Forskningsutvalgets medlemmer. Saken er publisert på UiBs [nettsider for universitetspolitiske prosesser](#).

Arbeidsgruppens anbefalinger har til hensikt å medvirke til et ønsket fremtidig publiseringslandskap som realiserer behovet for åpen tilgang til forskning, og samtidig tar inn over seg og motvirker de negative sidene som kjennetegner dagens publiseringslandskap. Rapporten anbefaler:

- ha fokus på kvalitet – stimulere prosesser og verktøy som bidrar til kvalitet i vitenskapelig publisering.
- utfordre markedsposisjonen til dagens mega-forlag
- støtte opp om diamant-modellen, ved å bidra til bærekraftige finansieringsmodeller for både eksisterende publiseringskanaler og i utviklingen av nye, som for eksempel Open Research Europe.
- videreutvikle Norsk register over vitenskapelige publiseringskanaler som et register over anbefalte publiseringskanaler og som portvokter mot useriøse kanaler og kanaler som opererer i gråsonen.
- bidra til transparente og rimelige prismodeller (for APC og andre betalingsløsninger). Støtte opp om innovasjon i alle ledd av publiseringsprosessen og i måten forskning evalueres.
- sikre at forskere er involvert i, og har god opplæring knyttet til alle reformer i dagens publiseringslandskap.
- arbeide for å utvide bruken av strategier for å beholde rettighetene hos forskerne ved å vedta institusjonelle strategier og at det utredes om slike strategier kan implementeres på nasjonalt, europeiske og globalt nivå.
- opprettholde publiser og les- avtaler (PAR) for en begrenset periode, men med strenge og tilpassede krav til åpenhet, monitorering av tidsskriftenes faktiske overgang til åpen tilgang og

kostnader. Norge må samarbeide internasjonalt slik at design og innretning blir mest mulig likt praktisert.

- utvikle en ny praksis for vurdering av forskning og forskere gjennom Coalition for Advancing Research assessment (CoARA) og Veileder for vurdering av akademiske karriereløp (NORCAM), som støtter opp om prinsippene i The Declaration on Research Assessment (DORA).
- arbeide for bærekraftige finansieringsmodeller for åpen tilgang og nødvendig infrastruktur.

Saken legges fram for Forskningsutvalget til orientering